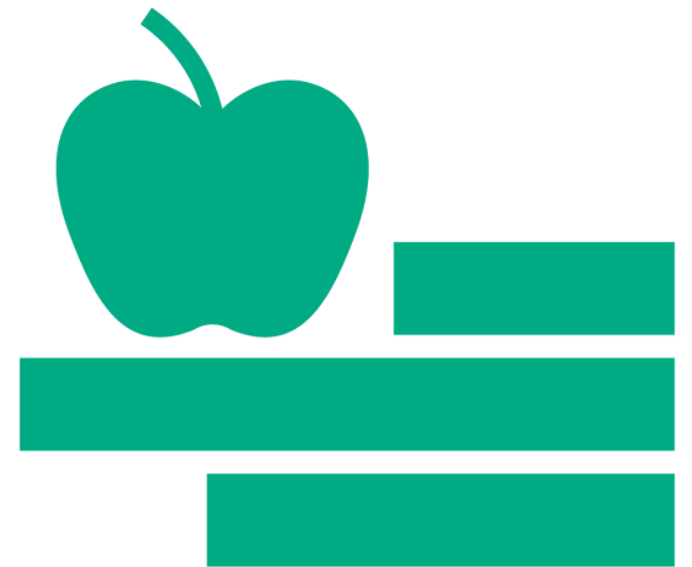

NYE KRAV TIL VEKTING AV KLIMA OG MILJØ - ENERGIEFFEKTIVISERING

29. mai 2024

Agenda

- Introduksjon til skjerpede krav
- Hva betyr dette for energieffektivisering i bygg?
- Spørsmål og diskusjon

Anskaffelsesloven §5

«... skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning og fremme klimavennlige løsninger der det er relevant.»

Nye regler om klima- og miljøhensyn

- Nye regler trådte i kraft 1. januar 2024
- Hovedregel: Klima- og miljøhensyn skal vektas med minimum 30 %
- Unntak dersom nærmere vilkår er oppfylt
- Kun lov å tildele kontrakt på grunnlag av laveste pris eller kostnad når klima- og miljø ikke brukes som tildelingskriterium

§ 7-9. Klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser

(1) Krav og kriterier etter denne bestemmelsen skal ha som mål å **reducere anskaffelsens samlede klimaavtrykk eller miljøbelastning**.

(2) Oppdragsgiver skal vekte klima- og miljøhensyn med **minimum tretti prosent**.

(3) Der oppdragsgiver angir tildelingskriteriene i **prioritert rekkefølge**, bør klima- og miljøhensyn være blant **de tre høyest prioriterte**.

(4) Tildelingskriterier etter andre og tredje ledd **kan erstattes med klima- og miljøkrav** i kravspesifikasjonen, dersom det er **klart at dette gir en bedre klima- og miljøeffekt** og dette begrunnes i anskaffelsesdokumentene. Dersom oppdragsgiver ikke prioriterer i tråd med tredje ledd, skal det stilles klima- og miljøkrav i kravspesifikasjonen, og dette skal begrunnes i anskaffelsesdokumentene.

§ 7-9. Klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser

(1) Krav og kriterier etter denne bestemmelsen skal ha som mål å redusere anskaffelsens samlede klimaavtrykk eller miljøbelastning.

(2) Oppdragsgiver skal vekte klima- og miljøhensyn med minimum tretti prosent.

(3) Der oppdragsgiver angir tildelingskriteriene i prioritert rekkefølge, bør klima- og miljøhensyn være blant de tre høyest prio

Når er det klart?

(4) Tildelingskriterier etter andre og tredje ledd **kan erstattes med klima- og miljøkrav** i kravspesifikasjonen, dersom det er klart at dette gir en bedre klima- og miljøeffekt og dette begrunnes i anskaffelsesdokumentene. Dersom oppdragsgiver ikke prioriterer i tråd med tredje ledd, skal det stilles klima- og miljøkrav i kravspesifikasjonen, og dette skal begrunnes i anskaffelsesdokumentene.

(5) Forpliktelsen til å stille krav eller kriterier etter denne bestemmelsen gjelder ikke dersom anskaffelsen etter sin art har et klimaavtrykk og en miljøbelastning som er uvesentlig og dette begrunnes i anskaffelsesdokumentene.

§ 7-9. Klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser

(1) Krav og kriterier etter denne bestemmelsen skal ha som mål å redusere anskaffelsens samlede klimaavtrykk eller miljøbelastning.

(2) Oppdragsgiver skal vekte klima- og miljøhensyn med minimum tretti prosent.

(3) Der oppdragsgiver angir tildelingskriteriene i prioritert rekkefølge, bør klima- og miljøhensyn være blant de tre høyest prioriterte.

(4) Tildelingskriterier etter andre og tredje ledd kan erstattes med klima- og miljøkrav i kravspesifikasjonen, dersom det er klart at dette gir en bedre klima- og miljøeffekt og dette begrunnes i anskaffelsesdokumentene. Dersom oppdragsgiver ikke prioriterer i tråd med tredje ledd, skal det stilles klima- og miljøkrav i kravspesifikasjonen, og dette skal begrunnes i anskaffelsesdokumentene.

(5) Forpliktelsen til å stille krav eller kriterier etter denne bestemmelsen **gjelder ikke** dersom anskaffelsen **etter sin art** har et klimaavtrykk og en miljøbelastning som er **uvesentlig** og dette begrunnes i anskaffelsesdokumentene.

Klima og miljøhensyn - mer enn CO₂-utslipp

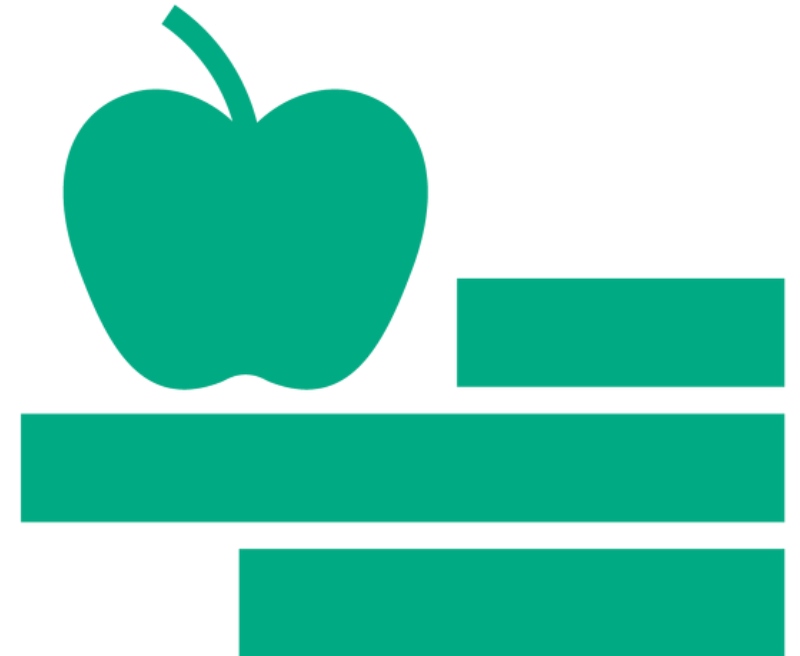
Å ivareta klima- og miljøhensyn innebærer å unngå eller minimalisere direkte og indirekte klimagassutslipp og forurensing til luft, grunn og vann, samt å hensynta naturmangfold, og å fremme energieffektivisering, ressurseffektivitet og giftfrie sirkulære verdikjeder. Lista er ikke uttømmende.

Ivaretagelse av klima- og miljøhensyn forutsetter at oppdragsgiver hensyntar *livssyklusen* til det som skal anskaffes. Elementer som kan fremme høy kvalitet, lang levetid og reparerbarhet skal hensyntas i anskaffelsen.

Agenda

- Introduksjon til skjerpede krav
- Hva betyr dette for energieffektivisering i bygg?
- Spørsmål og diskusjon

DFØ har publisert veileder om reglene

- Generell innføring i reglene
- Eksempler
- Konkret veiledning og eksempler for prioriterte kategorier, herunder Bygg og Anlegg
- Tilhørende verktøy
 - [Kriterieveiviseren](#)
 - [Klima- og miljørisikolisten](#)
- Veiledningen er dynamisk og blir videreutviklet

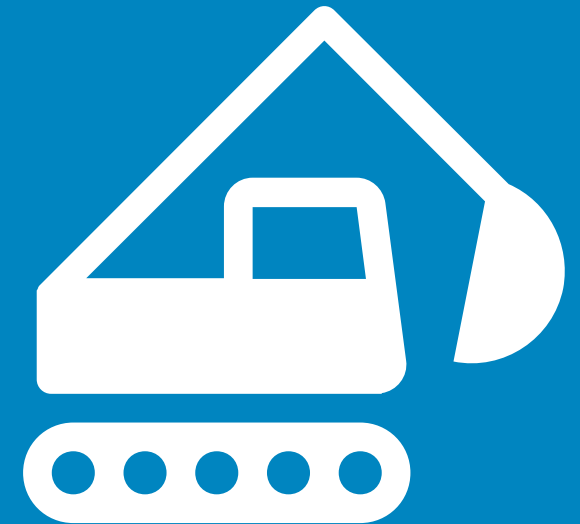
Veileder til regler om klima- og miljøhensyn

Hvordan etterleve reglene om 30 % vektlegging av klima- og miljøhensyn

Sentrale klima- og miljøhensyn for bygg, anlegg og eiendom

- Sikre lang levetid
- Velge materialer med lav klimabelastning
- Stimulere til overgang til nullutslipp på byggeplass og anleggsområder
- Redusere mengden areal som bygges og effektivisere bruken av bygninger og infrastruktur som allerede er bygget

Klima- og miljørisikolisten

Hvilke regler gjelder for bygg, anlegg og eiendom?

Del II

Mellom nasjonal
terskelverdi og
EØS-terskelverdi

- **Bør** angi klima- og miljøhensyn blant de tre høyeste prioriterte tildelingskriteriene – alternativt **skal** det stilles krav og det skal begrunnes.
- **Terskelverdi 1,3 mill**

Del III

Over EØS-
terskelverdi

- **Skal** vekte klima- og miljøhensyn med minimum 30 %.
- **Terskelverdi over 57,9 mill BAE**
- **Terskelverdi over 2,3 mill – vare og tjenester i BAE**

- Krav kan erstatte kriterier når det er klart at dette gir bedre klima- og miljøeffekt.
- Skal begrunnes.

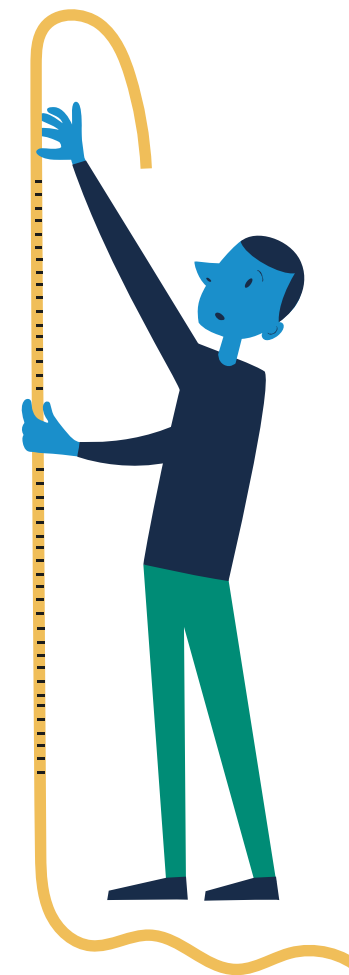
- **Unntak:** Forpliktelsene gjelder ikke dersom anskaffelsen etter sin art har et klimaavtrykk og en miljøbelastning som er uvesentlig.
- Skal begrunnes.

30 % - av hva?

- Av kontraktsverdien?
- Av laveste pris?
- Vekting innebærer betalingsvilje
- Hva med påslags- og fratrekksmodeller?

[Se presentasjon om evalueringsmodeller i opptak av lansering av ny veileder](#)

Les om evaluering i [vedlegg 1 til DFØs veileder](#) og om [prissetting av kvalitet som evalueringsmodell](#) på anskaffelser.no

Tilbud vurderes ut fra krav og kriterier

Kvalifikasjonskrav	Kravspesifikasjon	Tildelingskriterium	Kontraktsvilkår
Minimumskrav til tilbyderes egnethet til å levere på en kontrakt.	Krav som stilles til egenskaper ved varen/tjenesten.	Konkurranskriterier som tilbudene rangeres etter.	Krav som skal oppfylles i kontraktsperioden.
Eksempel: Leverandøren skal ha relevante godkjenninger for å utføre arbeidet.	Eksempel: Bygget skal oppfylle kravene til passivhus i følge Norsk Standard.	Eksempel: Tilbud premieres for lavest samtidig effektbehov.	Eksempel: Leverandør skal dokumentere at de for dette prosjektet har en systemintegrator med ansvar og myndighet til å følge opp og koordinere i henhold til NS 3935:2019.

Krav kan erstatte kriterier hvis klart at krav gir bedre klima- og miljøeffekt

Må begrunnes i anskaffelsesdokumentene

Hovedregel: Miljø skal vektes minimum 30%

Krav eller kriterier – Et spørsmål om enten eller

(4) Tildelingskriterier etter andre og tredje ledd **kan erstattes** med klima- og miljøkrav i kravspesifikasjonen, dersom det er **klart at** dette gir en bedre klima- og miljøeffekt og dette **begrunnes** i anskaffelsesdokumentene

3b. Eller formuler kriterium og dokumentasjonskrav

1. Identifiser klima- og miljøeffektene

2. Vurder: Hva gir best effekt i markedet?

3a. Hvis krav: **Dokumenter** begrunnelsen

Forslag til krav og kriterier finnes i Kriterieveiviseren

Anskaffelser.no
Fagsider om offentlige anskaffelser

Anskaffelser.no / Kriterieveiviseren

Kriterieveiviseren – veileder til bærekraftige krav

Velg innkjøpskategori

Velg dine krav og kriterier

Last ned krav og kriterier

Finn gode krav og kriterier for å sikre deg bærekraftige anskaffelser. Velg din innkjøpskategori og få oversikt over DFØs forslag til krav, og få nyttige tips på veien.

Start her. Velg først din innkjøpskategori

Anlegg ☒ Anlegg	Mat- og måltidstjenester ☐ Mat- og drikkeprodukter☐ Måltidstjenester
Avfallsinnsamling ☐ Husholdningsavfall☐ Avfall fra tjenesteytende virksomhet	Møbler ☐ Kontormøbler
Bygg ☐ Rehabilitering☐ Nybygg	Transport ☐ Person- og varebiler☐ Transport av varer og tjenester
IT-utstyr ☐ PC-er, skjermer og nettbrett	

Foreløpig ingen kriterier knyttet til klimafotavtrykk for bygg

- DFØ har publisert 13 nye tildelingskriterier
- 7 forslag innen BAE, alle er kvantitative
 - Energiforbruk per m2 og per bruker/ansatt/årsverk
 - Reduksjon av effektbehov
 - Ombruk av eksisterende bygg/bygningselementer
 - Byggavfallsminimering
 - Massetransport og massehåndtering
 - Utslippsfri byggeplass og anleggsområde
 - Asfalt med lavt klimaavtrykk
 - Arealeffektivitet per bruker - kommer

Hvordan bruke Kriterieveiviseren?

Velg innkjøpskategori: f.eks Bygg – Rehabilitering

1. Les dette først!

Dette må du vite før du skal anskaffe nybygg og rehabilitering

2. Velg dine krav og kriterier her!

DFØs minimumsanbefaling

Kravspesifikasjon

Vis

Kravspesifikasjon er minimumskravene som stilles til egenskapene til varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som oppdragsgiveren skal anskaffe.

Kontraktsvilkår

Vis

Kontraktsvilkår er ikke med i evaluering av tilbudene, men leverandøren plikter å gjennomføre kravene i kontraktsperioden.

Tildelingskriterium

Skjul

Tildelingskriterium kan bidra til bedre behovsoppfyllelse og tilbudene skal rangeres på bakgrunn av hvert tildelingskriterium

Energi

Arealeffektivitet per bruker

Sentral driftskontroll (SD-anlegg)

Energibruk per kvadratmeter og per bruker

Reduksjon av effektbehov

Energi

ITB – systemintegrator

ITB – ansvarlig

ITB – rådgiver (RITB)

Energi

Energibruk per kvadratmeter og per bruker

Reduksjon av effektbehov

Tildelingskriterium: Energibruk per kvadratmeter og per bruker

Tilbud premieres for lavest energibruk per kvadratmeter og per bruker

- Beregnet netto energibehov per kvadratmeter oppvarmet BRA
- Beregnet netto energibehov per bruker
- Beskrivelse av hvordan tekniske installasjoner kan tilpasses ved endret brukerbehov

Bygningskategori NS 3031	Indikator 1 basert på areal kWh per m2	Indikator 2 basert på brukere kWh per bruker

Tildelingskriterium: Reduksjon av effektbehov

Tilbud premieres for lavest samtidig effektbehov

- Det skal prosjekteres og gjennomføres tiltak som reduserer samtidig effektbehov, som lastreduksjon, lastflytting, lokal energiproduksjon og energilagring.
- Tiltakene skal kostnadsberegnes og det skal gjøres en faglig vurdering av kostnadseffektivitet.

Effektpost		Effektbehov [kW]	Effektbehov [kW/m ²]	Vurdering av kostnads effektivitet
1a	Romoppvarming			
1b	Ventilasjonsvarme			
2	Varmtvann			
3a	Vifter			
3b	Pumper			
4	Belysning			
5	Teknisk utstyr			
6a	Romkjøling			
6b	Ventilasjonskjøling			
7	Utendørs			
	Transport/ Annet effektbehov			

Tildelingskriterium: Arealeffektivisering – nybygg

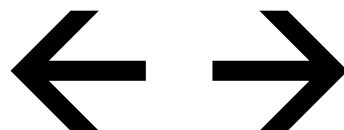

Tilbud premieres for lavest bruttoareal per bruker

Under arbeid
– ikke publisert

- Leverandør skal vise hvordan rom- og funksjonsprogram kan oppfylles
- Evalueres etter tilbudt kvm BTA per bruker.
- I avtalen bør det reguleres hvordan avvik fra tilbudt arealeffektivitet skal håndteres:

**Byggherreønsker
Uforutsette forhold
Tekniske hindringer**

**Innovative løsninger
Sambruk av arealer
Fleksibel bruk av lokaler**

- I tillegg bør det vurderes om bonus/malus er hensiktsmessig

Konsulentanskaffelser

En kommune skal anskaffe juridisk bistand. Det skal resultere i en rapport.

Begrunnelse

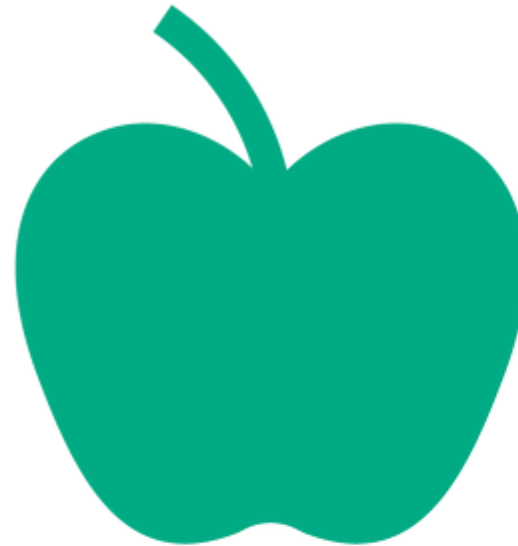
- Arten er konsulentttjenester - kvantitative og kvalitative analyser: skrivebordsarbeid, observasjon og intervjuer.
- Kommunen antar at konsulentens klima- og miljøbelastning vil være lik belastningen fra en gjennomsnittlig fast ansatt.
 - Elementer: kontorplass og utstyr, energiforbruket i lokalet, reisevirksomhet i jobbsammenheng og avfallsgenerering.
- Kommunen vurderer derimot at ingen av elementene ovenfor faller innenfor anskaffelsens art.
- De elementene som knytter seg til arten, medfører et uvesentlig klimaavtrykk og en uvesentlig miljøbelastning.

Beste praksis ved anskaffelser av rådgivere i bygg, anlegg og eiendom

- Konsulentttjenester omfatter rådgivende bygg- og anleggstjenester.
- Klima- og miljøbelastningen fra rådgivende bygg- og anleggstjenester anses som uvesentlig.
- Råd fra arkitekter osv. kan derimot ha *stor* betydning for klima- og miljøbelastningen fra bygg og anlegg.
- Beste praksis ved anskaffelse av rådgivende bygg- og anleggstjenester er å kravstille og premiere relevant kompetanse og oppdragsforståelse hos konsulent.

Agenda

- Introduksjon til skjerpede krav
- Hva betyr dette for bygg og anlegg?
- Spørsmål og diskusjon

DFØ tilbyr veiledning for bedre energieffektivisering

[Kriterieveiviseren](#) – krav og tildelingskriterier for energieffektivitet og arealeffektivitet

[Temaside om energi i bygg](#)

[Veileder for 30% vekting](#)

[Påmelding til vårt webinar om 30% vekting og energieffektivisering 29 mai kl 9-10](#)

[Sparretelefonen](#) - mandag til fredag kl. 9–13

Ring oss på telefon: [404 34 830](tel:40434830)

Send en e-post til sparretelefon@dfo.no

Verktøy

Anskaffelser.no

Fagsider om offentlige anskaffelser

[Hjem](#) / [Hva skal du kjøpe?](#) / [Bygg, anlegg og eiendom \(BAE\)](#) / Energi i bygg

Energi i bygg

Hvordan bidra til gode anskaffelser i byggeprosjekter med høye energiambisjoner.

Til drift og aktiviteter i byggene er det behov for energi til ulike formål. For eksempel kan flere energiformer brukes til oppvarming og kjøling, mens belysning og drift av utstyr og installasjoner krever elektrisitet.

Pilotering av energi kriteriene

- DFØ inviterer offentlige byggherrer som ønsker å pilotere et eller flere av disse kriteriene til å ta kontakt for sparring i forberedelser, bruk og evaluering av disse. Ta kontakt med:
- Cecilie.blytt@dfo.no Frist: 20.juni 2024

Direktoratet
for forvaltning og
økonomistyring

Takk for oppmerksomheten!